

Riigikantselei ✧ State Chancellery of Estonia

Eesti Informaationõukogu ✧ Estonian Council of Informatics

EESTI INFOPOLIITIKA PÕHIALUSED

PRINCIPLES OF ESTONIAN INFORMATION POLICY

Tallinn 1998

Compiled by:

PHARE Public Administration Development Program and
Estonian Informatics Centre

Published by: Infotrükk Ltd.

Sisu

Contents

Riigikogu otsus 13. maist 1998.a.....	5
Eesti infopoliitika põhialused	5
Principles of Estonian Information Policy	11

Informatsiooni lisaks – <http://www.eif.ee/>:

- ❖ Eesti infopoliitika dokumentide struktuur
- ❖ Infopoliitika raamkava

More information in World Wide Web – <http://www.eif.ee/english/>:

- ❖ Implementation Plan of the Estonian Information Policy
- ❖ Evolution of Estonia's Information Policy

Tekst on avaldatud Riigi Teatajas (RT I, 1998, 47,700)

EESTI INFOPOLIITIKA PÕHIALUSTE HEAKSKIITMINE

Riigikogu 13. mai 1998.a. otsus

Riigikogu otsustab:

Kiita heaks Vabariigi Valitsuse ettevalmistatud Eesti infopoliitika põhialused.

Riigikogu esimees

Toomas Savi

EESTI INFOPOLIITIKA PÕHIALUSED

I. Sissejuhatus

1. Infopoliitika on riigi halduspoliitika osa, mis kajastab riigi toimimise põhimõtteid infoühiskonna loomisel, kiirete tehnoloogiliste muutuste ajajärgul riigi tähelepanu alla jäävaid valdkondi ning nende reguleerimise mehhanisme. Riiklik infopoliitika võtab arvesse valitsuse poolt taotletavaid eesmärke teiste eluvaldkondade reguleerimisel ning näitab uudseid võimalusi lahenduste pakkumisel nende valdkondade kitsaskohtades.

2. Riikliku infopoliitika kujundamisel töötatakse käesolevatest riikliku infopoliitika põhialustest lähtudes välja infoühiskonna rajamise raamkava, mille alusel valitsusasutused esitavad Vabariigi Valitsusele igal aastal konkreetsed ettepanekud (koos ajakava, finantseerimisallikate ja vastutajate äranäitamisega) infopoliitika teostamiseks järgmisel aastal.

3. Riikliku infopoliitika põhialused on dokument, mis kirjeldab ühiskonnas jagatud väärtusi ja mille põhjal on võimalik teha halduspoliitilisi ot-

suseid, aitamaks kaasa infoühiskonna kujunemisele. Saanud heakskiidu erinevatelt poliitilistelt jõududelt, tagab see riigi ja ühiskonna stabiilse liikumise infoühiskonna poole.

II. Infoühiskond ja riigi sekkumise sfäärid

4. Infoühiskond on kõikehõlmav mõiste. See haarab kogu sotsiaalset reaalsust, milles me elame. Informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia revolutsioon on muutnud ja muudab meie tänast maailma tunduvalt, kuigi paljusid eesolevaid ümberkorraldusi me veel täielikult ei hooma.

5. Infoühiskond mõtestab uuesti lahti meie riigi geograafilise paiknemise iseärasustest tulenevad arengujooned, vähendades kaugusi nii riigisiselt kui ka riikidevaheliselt, kaotades äärealasid ning ühtlustades eri piirkondade konkurentsivõimet. Tegeledes intensiivselt infoühiskonna rajamisega, astume me ühte sammu Euroopa arenguga.

6. Infoühiskonna globaalse tähtsuse ja eelolevate muutuste olulisuse tõttu on kõik riigid võtnud endale selgepiirilise rolli infoühiskonna kujundamisel. Arvestades nii Eesti riigi piiratud majanduslikke võimalusi kui ka üldist detsentraliseeritud lähenemise printsiipi, väljendub Eesti riigi roll infoühiskonna rajamisel infoühiskonna kesksete põhimõtete tutvustamises ning nende lahtimõtestamises oma praktilise tegevuse kaudu.

7. Sarnaselt Euroopa Liidu poolt heakskiidetud infoühiskonna rajamise kontseptsiooniga hõlmab riigi tähelepanu nii avalikku kui ka erasektorit. Riigi infopoliitika raamkava väljatöötamisel keskendutakse neljale valdkonnale:

- ❖ Seadusandluse moderniseerimine
- ❖ Erasektori arengule kaasaaitamine

- ❖ Riigi ja kodaniku vahelise suhtluse kujundamine
- ❖ Infoühiskonnaga seotud probleematika teadvustamine.

III. Eesmärgid, mida soovitakse saavutada; probleemid, mida soovitakse vältida

8. Vabariigi Valitsuse infopoliitilise tegevuse kõige üldisemaks eesmärgiks on tänapäevase infoühiskonna ning sellele vastava kodanikele suunatud teenindava ja osavõtliku riigi kujundamine.

9. Selle eesmärgi nimel näeb Vabariigi Valitsus ette infopoliitika väljatöötamise, mis

- ❖ edendab ja kinnistab demokraatiat Eesti Vabariigis,
- ❖ aitab parandada informatsioonilise infrastruktuuri olukorda,
- ❖ aitab kaasa konkurentsivõimelise majanduse loomisele, eriti demopoliseerimise, omandireformi kiirendamise, niisamuti elektroonse kaubanduse ning panganduse arendamise teel,
- ❖ soodustab eesti keele ja kultuuri arengut ning arvestab ühtlasi kultuurilisest mitmekesisusest tulenevaid väärtusi,
- ❖ aitab kaasa infotehnoloogia arengust tulenevale riigikaitse moderniseerimisele ja tõhustamisele.

10. Infopoliitika elluviimine peab soodustama eraettevõtluse uutele vormidele sobiva ja stabiilse ettevõtluskeskkonna loomist ning vähendamada bürokraatlikke tõkkeid ja eraldusjooni. Lõppkokkuvõttes on infopoliitika eesmärgiks üldise heaolu tõusule kaasaaitamine.

11. Vabariigi Valitsus järgib põhimõtet, et Eestis kui väga väikeses riigis on võimalik ja tuleb vältida "inforikaste" ja "infovaeste" regioonide või kogukondade kujunemist.

12. Oma infopoliitika väljatöötamisel lähtub Vabariigi Valitsus Eesti rahva ja riigi vajadustest ning teiste riikide kogemustest. Üheks ees-

märgiks on ühtlustada Eesti areng teiste riikide infoühiskonna arendamisel tehtava tööga, aidates nõnda kaasa Eesti integreerumisele arenenud riikide perre.

IV. Vahendid, mida kasutatakse erasfäärile suunatud tegevuses

13. Tegelik infoühiskond saab areneda ainult altpoolt tuleva initsiatiivi kaudu. Selle toetamiseks peab riik infoühiskonna rajamisel põhjalikult tegelema erasfääri huve kajastava seadusandliku baasi loomisega.

14. Eestis tuleb peatähelepanu pöörata infotehnoloogia rakendusprobleemidele, sest juba praegu on tehnoloogia arengust tulenevad võimalused palju suuremad, kui neid kasutatakse. Infotehnoloogia rakenduslike lahenduste väljatöötamisel asetatakse keskne rõhk Eesti inimressursside kasutamisele.

15. Turumajanduse tingimustes ning riigi sekkumise ulatuse üldise vähendamise sihti silmas pidades on riigil põhiliselt kaks hooba ühiskonna tegevuse mõjutamiseks: seadusandlus ja maksusoodustused. Lisaks neile võib riik eraettevõtja riski vähendamise nimel ning infrastruktuuri tehtavate investeeringute motiveerimiseks kasutada teisi valitsuse poolt heakskiidetud majanduspoliitika vahendeid.

V. Seadusandlus

16. Õigusriigi põhimõtete kohaselt toimub riigivalitsemine ja ühiskonnaelu erinevate valdkondade reguleerimine õigusaktide kaudu. Et infoühiskonna mõiste ja selle sisu on alles arenemisjärgus, ei ole võimalik koostada vajalike seadusandlike aktide lõplikku nimekirja. Küll aga on võimalik kavandada neid õigusakte, mis Eestil võimaliku liitumise korral Euroopa Liiduga tuleb kas ette valmistada või kooskõlla viia.

17. Samal ajal on vaja luua efektiivse reageerimise mehhanism nende õiguslike probleemide lahendamiseks, mis lähitulevikus Eesti ette kerivad. Infoühiskonna arengu seisukohalt on oluline, et õigusloome puudujääkidest tekkinud tühimikud kaotatakse võimalikult kiiresti, sest see tõstab oluliselt Eesti arengu kiirust liikumisel infoühiskonna poole, tagab Eesti majanduse konkurentsivõime ja lõppresultaadina viib inimeste heaolu tõusule.

18. Kogu loodav regulatiivne raamistik peab olema selge ja loogiline ning tagama õigusloome arengu stabiilsuse. Riigi tähelepanu all on tasakaalu hoidmine informatsioonivabaduse ning era- ja avalike huvide kaitse, samuti tarbijakaitse vahel.

19. Konkreetset tegevussuunad infoühiskonda kujundava õigusloome arendamisel jagunevad kahte gruppi:

19.1. Konkurentsile avatud majandusliku keskkonna loomine, sealhulgas:

- ❖ olemasolevate monopolide lõhkumine ning uute monopolide tekke vältimine Euroopa lepingu § 65 ja 6. Ühisdeklaratsiooni tähtaegse rakendamise teel
- ❖ konkurentsi soodustamine
- ❖ säästliku majandusarengu soodustamine
- ❖ standardimise edendamine
- ❖ intellektuaalse omandi kaitse tagamine, eriti kaabeltelevisioonis ja võitluses igat liiki andme- ja multimeediakandjate piraatkoopiade müügi, levitamise ja kasutamisega.

19.1.1. Erasektor kui majanduse juhtiv jõud ja ekspertiisi allikas tuleb aktiivselt kaasata õigusaktide väljatöötamisse ja standardimisse. Ühtlasi tuleb Eestil ära kasutada oma eripära üleminekuühiskonnana.

19.2. Sotsiaalsete suhete reguleerimine.

19.2.1. Üks keskseid sotsiaalseid küsimusi on kõikehaaravate infoteenustega seonduvate põhimõtete vastuvõtmine ning järkjärguline elluviimine, et lõppkokkuvõttes tagada:

- ❖ kõigile võrdne, geograafilisest asukohast sõltumatu ja mõistliku tasu eest juurdepääs sidevahenditele;
- ❖ kõigile pidev ja kvaliteetne sideteenus.

19.2.2. Infotehnoloogia kasutusvõimaluste pideva laienemise tõttu peavad alati olema päevakorras indiviidi privaatsus ja andmete turvalisus. Nende tagamiseks tuleb välja arendada pidevalt täiustuv tegus õiguslik mehhanism.

19.2.3. Seadusandlust on vaja järjepidevalt moderniseerida, vähendada paberliku asjaajamise osakaalu elektroonilise ees.

VI. Maksusoodustused

20. Infoühiskonna kujundamisel ja selle arengu suunamisel rakendab Eesti riik maksusoodustusi põhimõttel: võtmetähtsusega tulevikuinvesteeringud on maksuvabad või saavad maksusoodustusi.

21. Maksusoodustuste eesmärk on majandusliku ja sotsiaalse arengu edendamine infotöötuse ja -vahetuse tõhustamise teel.

22. Ettevõtteid tuleb motiveerida investeerima uurimis- ning arendustegevusse, rõhu asetusega rakendusuringute toetamisele ning informatsiooni ja kommunikatsioonitehnoloogiate kasutuselevõtmisele.

23. Riik näitab oma toetust elektroonilist "kirjaoskust" edendavale täienduskoolitusele, sealhulgas asjakohase kirjanduse publitseerimisele neid valdkondi puudutavate maksumäärade korrigeerimise kaudu.

VII. Vahendid, mida kasutatakse avalikule sektorile suunatud tegevuses

24. Avaliku sektori ja eelkõige riigi enda arengu tagamine kuulub lahutamatu infoühiskonna rajamise juurde. Keskne roll selles valdkonnas kuulub Vabariigi Valitsusele. See väljendub infoühiskonna kujundamisele suunatud sihikindlas ja koordineeritud tegevuses, riigi arenguperspektiivide analüüsimises ning nende analüüside tulemuste kasutamises tulevaste arengukavade koostamisel.

25. Riik tagab põhiseaduse pärast informatsiooni avatuse põhimõtte järgimise. Riigi otsene kohustus on informatsiooni vaba liikumise tagamine, mis tähendab ühtlasi seda, et avalikud organisatsioonid peavad viivitamatult pakkuma informatsiooni oma igapäevatoimingutest. Selline informatsiooni pakkumine peab vastama järgmistele nõuetele:

- ❖ kõigile soovijatele tuleb kindlustada võrdne juurdepääs informatsioonile;
- ❖ informatsiooni tuleb pakkuda aktiivselt ja süstemaatiliselt ning kergesti haaratava tervikuna, aidates inimestel ühtlasi orienteeruda selle ülekülluses.

Avaliku informatsiooni usaldatavuse tõstmiseks tuleb määratleda konkreetne vastutus selle korrektsuse eest.

26. Informatsioonile juurdepääsu tagamiseks soodustab riik infopunktide rajamist.

27. Avaliku sektori poolt loodud avaliku informatsiooni kasutajal tuleb katta vaid selle paljundamise otsekulud.

VIII. Infopoliitika vorm

28. Teavitamine

28.1. Riigi infopoliitika teostamise kõige tähtsamaks vormiks on teavitamine eesmärgiga teadvustada informatsiooniühiskonda ülemineku kaasnevaid võimalusi ja vajadusi kõigile ühiskonnaliikmetele.

28.2. Riik teavitab kodanikke nii infoühiskonna üldisest arengust kui ka tema poolt selle arengu suunamiseks ettevõetust. Teavitamine on pidev protsess, mida koordineerib Riigikantselei Eesti Informaatikanõukogu kaasabil.

28.3. Informatsiooni paremaks levitamiseks valmistab Eesti Informaatikakeskus ette digitaalse Infofoorumi, mis annab kõigile huvilistele võimaluse rääkida kaasa infoühiskonna kujundamisel.

28.4. Riik on aktiivselt huvitatud kõikvõimalikest kaastöödest selles protsessis ning soodustab tema üldisi eesmäärke toetavate mittetulundusorganisatsioonide tööd.

29. Koordinatsioon

29.1. Erinevate rahvusvaheliste ja kodumaiste infoühiskonnaalaste programmide poolt pakutavate võimaluste paremaks ärakasutamiseks laiendab riik oma praegu eksisteerivate infopoliitikaga otseselt seotud institutsioonide tegevust ja ühtlasi moodustab Eesti Informaatikakeskuse juurde infoühiskonna koordinatsioonipunkti, mis teenindab nii avalikku kui ka erasektorit ning aitab kaasa kodanike probleemide lahenduste otsimisele.

30. Toetusprogrammid

30.1. Eesti riigieelarve vahenditest toetatakse pilootprojekte, mis on selgelt suunatud infoühiskonna rajamisele. Riigil on kaks prioriteetset infotehnoloogia arendamise valdkonda: emakeelne haridus ja avalik

haldus, millega seostuvad järgmised käsil olevad või väljaarendatavad programmid:

- ❖ Hariduse arendamise programmid ("Tiigrihüpe" ja teised);
- ❖ Avaliku halduse arendamise ning riigiparaadi töö infoühiskonna nõudmistele vastavusse viimise programm;
- ❖ Regionaalpoliitikast väljakasvav kogu Eestile võrdse arenguvõimaluste loomise programm;
- ❖ Infoühiskonna jaoks vajalikud teadus- ja arendustegevuse programmid.

30.2. Lisaks ülaltoodud prioriteetidele määratakse raamkava tasemel täiendavalt kindlaks konkreetsete tegevusprojektid.

Non-official translation into English

Approved by the Parliament of Estonia on May 13, 1998

PRINCIPLES OF ESTONIAN INFORMATION POLICY

I. Introduction

1. Information policy is an integral part of public policy. It reflects the principles of the actions of the state in the creation of an information society – areas of interest and regulation mechanisms – in an era of rapid technological change. Government information policy takes into account the goals set up to regulate different spheres of social life and introduces opportunities for presenting innovative solutions.

2. The current principles serve as a basis for an action plan for establishing an information society. The action plan in its turn is the basis for all Government agencies to make the Cabinet specific proposals with schedules, sources of finances and responsibilities for implementation of information policy programmes every year.

3. *Principles of Estonian Information Policy* is a document describing shared societal values that serve as a basis for making public policy decisions to support the rise of the information society. Supported by different political forces, these principles ensure sustained movement towards the information society.

II. Information Society and Areas of State Intervention

4. The information society is a comprehensive concept. It covers social reality in its totality. The development of information and communication technologies has changed, and is still changing today's

world remarkably, even though we are not aware of all upcoming changes.

5. An information society redefines the development trends determined by our geographic location, decreasing distances both within and between states. It also helps remote regions to develop to be more competitive. Dealing actively with establishing an information society, we also keep pace with European developments.

6. Because of the global importance of information societies and forthcoming changes, all states have taken an explicit role in the formation of information societies. Taking into account the limited economic opportunities and overall decentralised approach in Estonia, the role of the Estonian State is to introduce the basic principles of the information societies and facilitate their interpretations through practical actions.

7. Similar to the concept of establishing an information society approved by the European Union, the interest of the State covers both public and private sectors. The Information Policy Action Plan will have four main areas:

- ❖ Modernisation of legislation;
- ❖ Supporting the development of the private sector;
- ❖ Shaping the interaction between the State and citizens;
- ❖ Raising awareness of problems concerning the information society.

III. Goals to Achieve; Problems to Avoid

8. The general goal of the information policy actions of the Government of Estonia is to help to create a society and a state that serves citizens, promotes their participation and cares for their well being.

9. For that purpose the Government proposes the development of information policy that:

- ❖ Promotes and ensures democracy in the Republic of Estonia;
- ❖ Supports the development of the information infrastructure;
- ❖ Supports the creation of a competitive economy, especially through demonopolisation, speeding up the restitution of property, the development of electronic commerce and electronic banking;
- ❖ Supports the development of Estonian culture and language, considering also the values deriving from the cultural diversity;
- ❖ Supports the modernisation and improvement of State defence as a result of the developments in information technology.

10. The implementation of the information policy supports the creation of a stable economic environment that, in its turn, supports the creation of new forms of enterprises, and diminishes bureaucratic barriers and separation lines. The ultimate goal of the information policy is the rise in the overall welfare of society.

11. The Government follows the principle that in such a small state as Estonia, information must be equally available to all communities and regions.

12. The Government develops the information policy based on the needs of the Estonian nation and the experience of other countries. One of its goals is to even up the development in Estonia with that of other states, supporting thus the integration of Estonia into the family of developed nations.

IV. Developments in the Private Sector

13. The real information society can develop only on the initiative at the grassroots level. Supporting this initiative, the State has to deal

seriously with modernising legislation in accordance with the needs of the information society.

14. Attention must be paid to applications of information technologies, since the opportunities offered by information technologies are much wider than their present use. In the applications of information technologies, the main emphasis is on the use of Estonian human resources.

15. In the context of a market economy and diminishing state intervention, the State has two main tools to influence society's activities: legislation and taxation. To reduce the risks of entrepreneurs and to motivate investments into infrastructure, the State may also use other economic policy instruments approved by the Government.

V. Legislation

16. According to the principles of *Rechtstadt*, the governing of the state and regulation of different spheres of a society is conducted through legislative acts. As the concept of the information society is still developing, it is not possible to make up a complete list of legislative acts. However, it is possible to outline the legislative acts that must be prepared or harmonised in preparation for Estonia's possible integration into the European Union.

17. At the same time there is a need to create an effective mechanism to solve those legal problems that Estonia will face in the near future. It is important that the vacuum created by shortcomings in legislation will be filled as quickly as possible. This would increase the speed of Estonia's development towards an information society, ensure the competitive position of the Estonian economy, and finally lead to an overall increase in welfare.

18. The whole regulative framework must be clear and logical, in order to guarantee the stability of legislative development. Special attention is paid by the State to the balance between the freedom of information, the protection of public and private interests, and consumer protection.

19. The directions of the development of legislation concerning the information society are divided into the following two groups:

19.1. Creation of an economic environment open to competition, including:

- ❖ Breaking down monopolies and avoiding the emergence of new ones through the implementation of Article 65 of the Treaty of European Union and the 6th Joint Declaration in accordance to the laid down time scale;
- ❖ Promotion of competition;
- ❖ Promotion of sustainable economic development;
- ❖ Promotion of standardisation;
- ❖ Guaranteeing protection of intellectual property, especially in the area of cable television, and avoiding of sale, distribution and use of pirate copies of data and multimedia.

19.1.1. The private sector, as the leading economic force and source of expertise, must be actively involved in the preparation process of legislation and standardisation. At the same time, Estonia must utilise its special situation as a transitional society.

19.2. Regulation of social relationships:

19.2.1. One of the central social issues is the acceptance and gradual implementation of the principles of universal information services, in order to guarantee:

- ❖ Equal and affordable access to communication facilities to everyone, independent of geographic location;
- ❖ Regular high quality communication services to everyone.

19.2.2. Due to the constant expansion of the possibilities to use information technology, the privacy of the individual and the safety of data must always be observed. A constantly improving legislative mechanism must be developed to guarantee security.

19.2.3. Legislation must be regularly modernised, in order to reduce paper work in favour of electronic office management.

VI. Taxation

20. One of the instruments of the Estonian Government in shaping the information society and directing its development will be the use of tax credits and tax deductions.

21. The purpose of these tax benefits is to promote economic and social development by making information processing and exchange more efficient.

22. Enterprises must be encouraged to invest in research and development activities with the emphasis on applied research and the use of information and communication technologies.

23. The state should promote electronic literacy and support the issuing of relevant publications by lowering effective tax rates.

VII. Developments in the Public Sector

24. The development of the public sector, and the government machinery itself is the integral part of the creation of the information society.

The Estonian Government plays the central role in this field. This is expressed by purposeful and co-ordinated activities focused on shaping the information society, analysing the development perspectives of the State and using the results of these analyses to prepare future development plans.

25. The State constitutionally guarantees the principle of the openness of information. The direct responsibility of the Government is to guarantee the free movement of information, implying that public organisations must without delay disseminate information about their daily operations. Provision of such information must be compatible with the following requirements:

- ❖ Every applicant must be guaranteed equal opportunity to access information;
- ❖ Information must be provided actively and systematically and, as a whole, be easy to comprehend.

Responsibilities for the correctness of public information must be determined in order to increase its reliability.

26. The Government promotes the establishment of information access points to guarantee the availability of information.

27. The recipient of public information created by the public sector must only pay for the direct costs of its duplication.

VIII. The Elements of Implementation of Information Policy

28. Increasing awareness

28.1. The most important element of the implementation of the Government's information policy is to increase the awareness of opportu-

nities and needs of every member of society during the transition to the information society.

28.2. The State informs the citizens about the general development of the information society, as well as about the government's activities directing this development. This is a continuous process that is co-ordinated by the State Chancellery with the assistance of the Estonian Informatics Council.

28.3. The Estonian Informatics Centre prepares the Digital Information Forum that allows every interested individual to join in a discussion for about shaping the information society.

28.4. The State is greatly interested in all kinds of co-operation in this process and promotes the work of non-profit organisations, which support the State's general goals.

29. Co-ordination

29.1. In order to make a better use of the opportunities provided by the international and domestic programmes that are directed at the creation of information societies, the Government expands the activities of its existing institutions that deal directly with information policy. A co-ordination unit in the Estonian Informatics Centre will be formed. This unit serves the public and private sector, and also helps to find the solutions to citizens' problems.

30. Support programmes

30.1. Certain pilot projects that are clearly focused on the creation of the information society will be supported from the Estonian State Budget. The State has two priority fields for developing information technology: education in the native language, and public administration. Currently, the following programmes are being implemented or envisioned:

- ❖ Programmes for educational development (e.g. "Tiger Leap");
- ❖ Programmes for developing public administration and promoting public management according to the requirements of the information society;
- ❖ Programmes that grow out of the regional policy initiatives and create equal development opportunities throughout Estonia;
- ❖ Research and development programmes necessary for the information society.

30.2. In addition to the above-mentioned priorities, the framework for concrete action plans will be determined.